

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2020 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През третото тримесечие на 2020 г. брутният вътрешен продукт (БВП)¹ възлиза на 31 676 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 16 196 млн., като на човек от населението се падат 2 338 евро. Сезонно изгладените данни показват спад от 5.2% на БВП през третото тримесечие на 2020 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и повишение от 4.3% спрямо второто тримесечие на 2020 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Трето тримесечие на 2020 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт през третото тримесечие на 2020 г. възлиза на 31 676 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 4 572 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.6741764 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 18 920 млн. долара и съответно на 2 731 долара на човек от населението.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през третото тримесечие на 2020 г. възлиза на 27 288 млн. лв. по текущи цени.

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

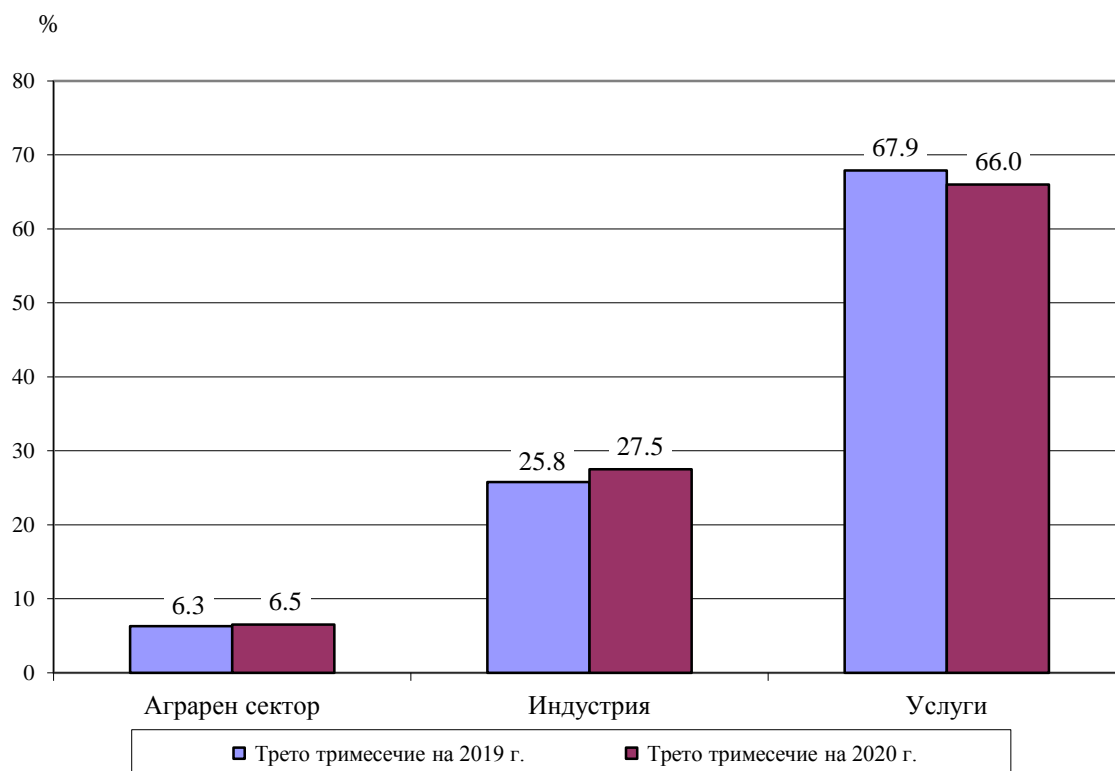
- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

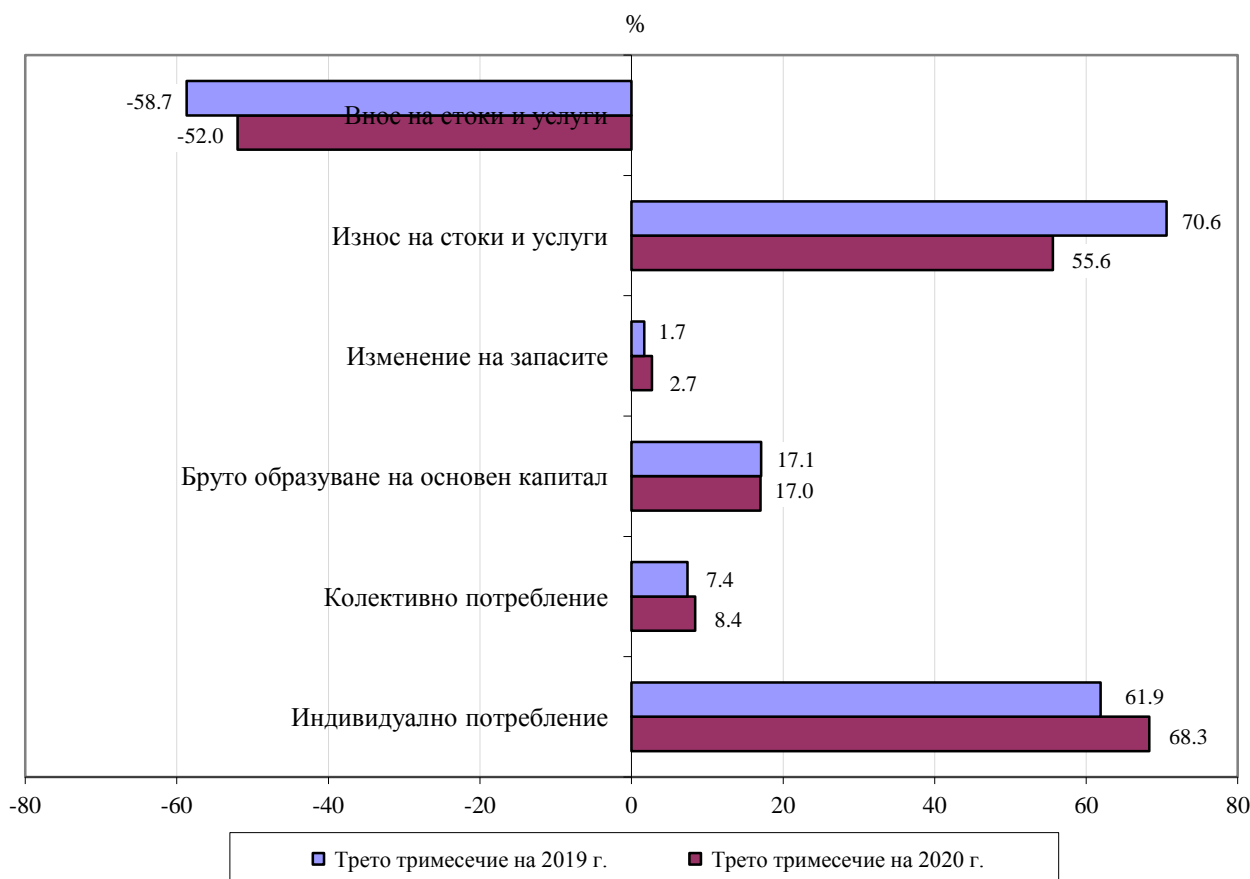
² Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през третото тримесечие на 2019 и 2020 година

През третото тримесечие на 2020 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката увеличава равнището си спрямо същото тримесечие на предходната година с 0.2 процентни пункта. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.7 процентни пункта до 27.5%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в най-големия сектор на икономиката - този на услугите, намалява до ниво от 66.0% при 67.9% през съответния период на предходната година.

Фиг. 2. Компоненти на крайното използване на БВП през третото тримесечие на 2019 и 2020 година

За крайно потребление¹ през третото тримесечие на 2020 г. се изразходват 76.7% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 17.0% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

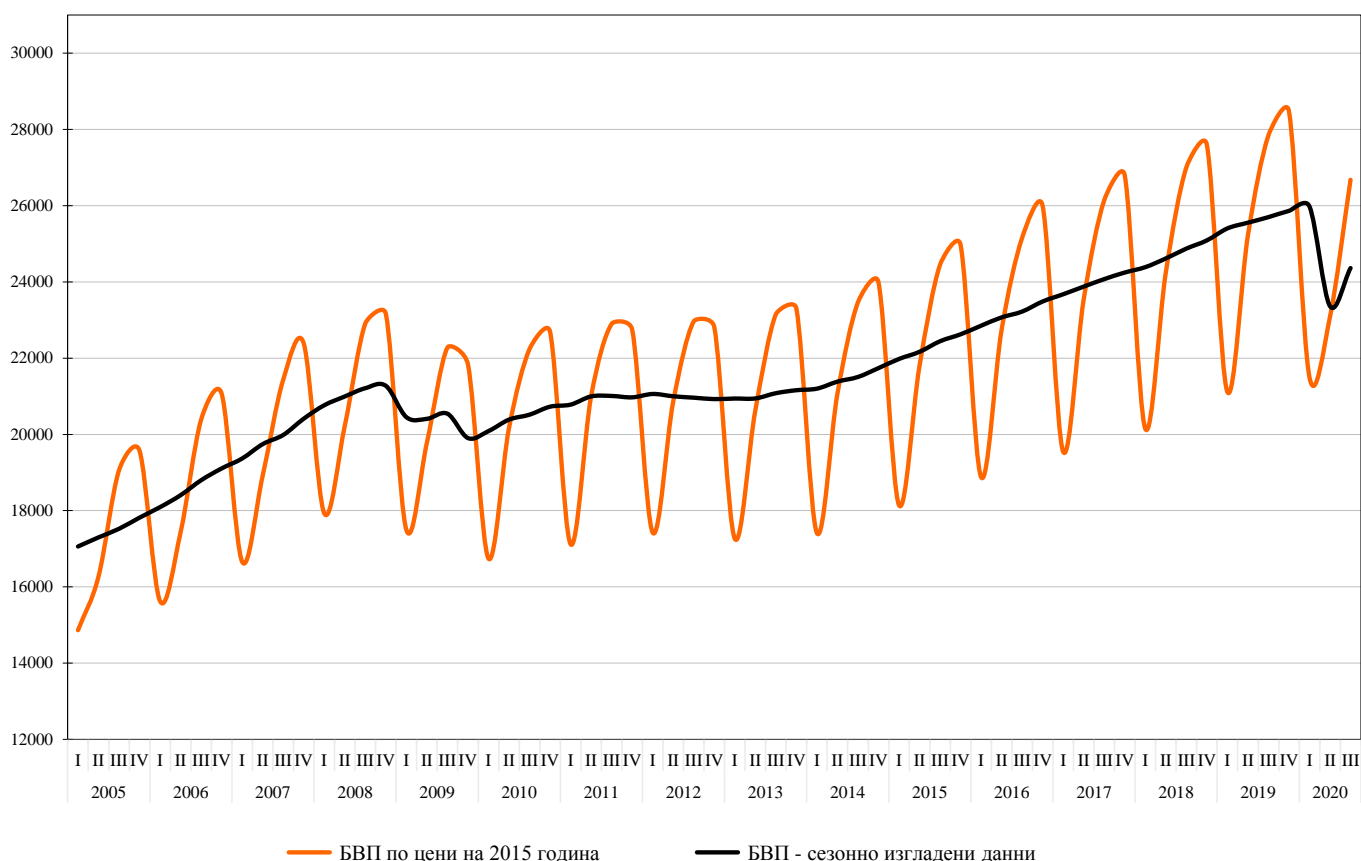
¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Темп на прираст на БВП по сезонно изгладени данни

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2005 - 2020 г. по средногодишни цени на 2015 година

Млн. лв.

Тримесечни изменения

Според сезонно изгладените данни през третото тримесечие на 2020 г. БВП¹ нараства спрямо предходното тримесечие с 4.3% (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 3.9%.

По предварителни данни за третото тримесечие на 2020 г. крайното потребление нараства с 3.2%, а бруто капиталобразуването - с 12.9%. Износът на стоки и услуги повишава равнището си

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на софтуерния продукт JDemetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане.

спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни с 2.0%, а вносът на стоки и услуги - с 20.8%.

Годишни изменения

БВП намалява с 5.2% през третото тримесечие на 2020 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През третото тримесечие на 2020 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се понижава с 4.6%. Спадът на брутната добавена стойност се определя от регистрираното намаление при: Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 12.9%, Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинствата като работодатели; недиференцирани дейности на домакинствата по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби - 7.6%, Добивна промишленост; преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване - 7.1%, Операции с недвижими имоти - 5.9%, Селско, горско и рибно стопанство - 4.7%.

По отношение на компонентите на крайното използване влияние за регистрирания икономически спад има бруто капиталоблазуването - с понижение от 9.6%, и износът на стоки и услуги - с намаление от 20.8%. Вносът на стоки и услуги намалява с 4.3% в сравнение с третото тримесечие на 2019 година.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2020 година - сезонно неизгладени данни

	Стойностен обем в текущи цени - млн. лв.	Относителен дял - %	
		в БДС	в БВП
1 Брутна добавена стойност (2+3+4):	27287.9	100.0	86.1
2 Аграрен сектор	1779.7	6.5	5.6
3 Индустрия	7500.2	27.5	23.7
4 Услуги	18008.0	66.0	56.8
5 Корективи	4387.8		13.9
6 Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13)	31675.7		100.0
7 Крайно потребление (8+9)	24297.8		76.7
8 Индивидуално	21648.5		68.3
9 Колективно	2649.3		8.4
10 Бруто капиталобразуване (11+12)	6240.5		19.7
11 В основен капитал	5375.1		17.0
12 Изменение на запасите	865.4		2.7
13 Външнотърговско салдо (14-15)	1137.4		3.6
14 Износ на стоки и услуги	17599.2		55.6
15 Внос на стоки и услуги	16461.8		52.0

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		IV 2019	I 2020	II 2020	III 2020	IV 2019	I 2020	II 2020	III 2020
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.7	0.3	-9.0	3.9	2.8	2.3	-7.8	-4.6
2	Селско, горско и рибно стопанство	-0.4	-1.9	-0.5	-1.9	3.5	0.7	-2.1	-4.7
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-1.3	-1.6	-3.4	-0.9	-2.4	-3.5	-7.2	-7.1
4	Строителство	-0.5	-0.6	-0.9	0.0	1.6	0.1	-2.1	-2.0
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.1	0.7	-21.8	10.6	1.9	2.0	-20.8	-12.9
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.8	1.4	1.8	-0.8	10.6	8.2	7.0	4.3
7	Финансови и застрахователни дейности	2.6	-0.1	2.0	0.2	3.8	3.4	4.4	4.8
8	Операции с недвижими имоти	-2.4	-0.9	-4.2	1.6	-0.7	-0.6	-9.2	-5.9
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	3.6	-1.9	1.4	-3.5	13.7	5.3	4.3	-0.6
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.2	1.4	0.8	0.3	0.6	2.4	3.3	2.8
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-0.7	-1.3	-4.8	-0.9	-0.4	-0.9	-10.2	-7.6
12	Корективи	-1.8	-1.8	-5.3	2.6	3.4	-1.8	-8.7	-6.3
13	Брутен вътрешен продукт	0.6	0.4	-10.1	4.3	3.1	2.3	-8.6	-5.2
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.5	0.0	-1.0	3.2	4.6	3.1	-0.3	2.7
15	Индивидуално	0.3	-0.8	-1.8	5.0	6.0	2.5	-2.4	2.5
16	Колективно	0.6	3.4	0.0	1.1	2.1	7.7	6.8	5.1
17	Бруто капиталобразуване	-1.0	-11.5	-8.6	12.9	1.2	-17.4	-26.5	-9.6
18	В основен капитал	1.1	-8.2	-2.5	3.5	4.3	-8.4	-10.9	-6.4
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	-0.8	0.6	-22.2	2.0	2.0	2.8	-18.4	-20.8
22	Внос на стоки и услуги	0.7	0.0	-21.3	20.8	4.6	2.8	-19.7	-4.3

¹ Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2015 година.